

Gazeta Krakowska.

Wychodzi codziennie oprócz niedzieli
świąt uroczystych w drukarni
STANISŁAWA GIESZKOWSKIEGO.

N° 270.

Kwartalnie kosztuje złotych dziesięć
miesięcznie złotych cztery, numer
pojedynczy groszy dziesięć.

SRODA 2 Grudnia 1846 roku.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień godzina	Bar. do 0° R. w miar. paryz.	Stop. ciepła podł. Reau.	Psycho- metr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i różn. uwagi
30	6 26" 3" 322	0° 0 1.	74	Zachodni słaby	Pogoda z Chmurami	
	2 27 2, 607 + 2,	0 2	14	ZPn. Zachodni	Pochmurno	Deszcz
	10 2, 792 - 0,	5 1.	95	Pl. Zachodni		Śnieg wieczór

Wiadomości krajowe.

— Wiedeń 12 Listopada. —

Dzisiaj w kościele dworskim odbyło się uroczyste udzielenie stopnia kawalerskiego, arcyksięciu Wilhelmowi-Franciszkowi-Karolowi, przez W. mistrza kawalerów Teutońskich, arcyksięcia Maksymiliana. Przy pomienionym obrzędzie, odbytym w obec całego dworu, asystowali arcyksięciu książęta Lichtenstein i Lobkowitz; arcyksiężę urodzony 21 października r. 1827, jest najmłodszym synem arcyksięcia Karola, bohatera armii austriackiej, ma stopień pułkownika piechoty i ordery pruskie czarnego i czerwonego Orła.

— Z Krakowa. —

Taxa ważniejszych artykułów żywności na miesiąc Grudzień 1846 r.

Srednia cena foraliów targowych z zeszłego miesiąca.

Pszonicy celnój kosztował korzec	złp. 35 g. 27
Zyta celnego kosztował korzec	„ 34 „ 4
Wół ciężki wypadł na	„ 217 „ —
Wół lżejszej wagi, wypadł na	„ 97 „ —
Ciele w średniej cenie kosztowało	zł. 16 „ 17
Wieprz tłusty	„ 180 „ —
ieprz Wchudy	„ 58 „ 18
Skop	„ — „ —
Mięsa wołowego ze spaśnego bydła sprzedawanego w właściwym oddziale funt	gr. 9
tegoż z drobniejszego bydła	— 7
Mięsa koszernego dla żydów funt drożej o gr.	5½
Poledwicy wołowej	— 11
Cielęciny pięknej funt	— 9
Skopowiny pięknej funt	— —
Wieprzowiny z skórą i słoniną	— 11
tejeże bez skórki	— 9
Słoniny świeżej czyli bilu funt	— 18
Słoniny świeżej grubiej funt	— 24
— tejeże wyprawnej suszonej lub wędzonej funt	złp. 1
Bułka lub rożek z pszennej mąki przedniej za	

grosz 1 ma ważyć	. . . funt — lut. 4
delto za groszy 2	. . . „ — „ 8
Chleba bochenek pszenno-żytnego stołowego za groszy 3 ma ważyć	fun. — lut. 13½
za groszy 6	. . . „ — „ 27
za groszy 12	. . . „ 1 „ 22
Chleba bochenek żytnego z czystej mąki za groszy 3	. . . „ — „ 18
„ za groszy 6	. . . „ 1 „ 4
Chleba za groszy 12	. . . „ 2 „ 8
„ za groszy 24	. . . „ 4 „ 16
Chleba razowego bochenek za groszy 6	. . . funt 1 lut. 5
Chleba za groszy 12	. . . funt 2 lut. 10
Placek solony za grosz jeden	„ — „ 9
Mąki pszennej marmoneką zwanęj miarka złp. 2 gr. 8
„ bółezanej „ 1 „ 25
„ średniej „ 1 „ 9
„ pośledniej „ — „ 26
„ żytniej w najlepszym gatunku	„ 1 „ 20
Soli centuar wagi berlińskiej	. . . „ 21 „ —
„ funt płaci się po „ — „ 6
Piwa marcowego trzymającego gradusów 24 Magiera, beczka 36 garncowa u piwowara	zł. 22 gr. 14, piwa takiegoż u szynkarza
garniec gr. 22, kwarta gr. 5½. — należycie wystalonego butelka kwartowa dobrze zakorkowana w piasku utrzymywana gr. 6.	
Piwa dubeltowego trzymającego 18 gradusów Magiera beczka 36 garncowa u piwowara	złp. 18 gr. 9
u szynkarza garniec	„ — „ 16
Piwa flasowego trzymającego 12 gradusów Magiera beczka 36-garncowa u piwowara	złp. 9 gr. 4
„ u szynkarza garniec gr. 8
Swiec rurkowych z czystego łożu funt	gr. 29
„ ciągnionych z knotami bawelnianemi „ „ 27
Mydła dobrego tallowego funt gr. 23

Każdy handlujący artykułami niniejszą Taxą objętemi, powinien mieć szale i wagi lub miary sprawiedliwe, i stemplem miasta opatrzone; a przekraczający przeciw powyższym przepisom,

nietylko konfiskatą, ale nadto karami policyjnemi skarconym zostanie.

Kraków dnia 1 Grudnia 1846 r.

Za zgodność

Ces. Król. Kommissarz Targ.

W. Dobrzański

Pszorn Adjunkt.

Wiadomości zagraniczne.

— Berlin 18 Listopada. —

Plan xięcia Ludwika Napoleona, względem przekopania międzymorza Panama; i połączenia oceanu Atlantycznego z oceanem Spokojnym, był dnia 8 b. m. przedmiotem mowy profesora Ritter na posiedzeniu towarzystwa jeograficznego; mówca przedstawił ten plan z bardzo zajmującemi uwagami o powstaniu tego planu w czasie niewoli xięcia Napoleona w twierdzy Ham. Według prywatnych wiadomości, które prof. Ritter otrzymał z Londynu, żę Ludwik Napoleon zamysła w krótcie udać się do środkowej Ameryki, chcąc osobiście kierować tak olbrzymiem przedsięwzięciem.

— Haga 14 Listopada. —

Choroby tak się zagaściły w północnej Holandyi, że prowincjonalna administracya zmuszona była przyzwać lekarzy z uniwersytetu utrechtjskiego gdyż miejscowi nie wystarczają.

— Bruksella 16 Listopada. —

Donoszą z Ostendy, że w środe xiązę Piotr Bonaparte, syn Lucyana, w towarzystwie swego sekretarza, przybył do tego miasta. Naza-jutrz xiązę wyjechał pocztą belgijską do Dowru, udając się do Londynu do swego stryjecznego brata, xięcia Ludwika Napoleona.

— Paryż 14 Listopada. —

Jeden z szambelanów królowej Krystyny przybył do Paryża i, jak mówią, ma się zająć przygotowaniem pokoi w jej pałacu przy ul. Courcelles, gdzie ma mieszkać przez zimę.

Listy, któreśmy otrzymali z Modeny, zapewnione są szczegółami o xiężniczce, która wkrótcie ma zostać małżonką xcia Bordeaux: »Jest dobrego pięknego wzrostu, postawy monarchicznej, ma wyraz twarzy zajmujący, jej charakter odznacza się łagodnością, dobrocią, uprzejmością i światłością rozumu. Miasto Modena żałuje w niej opatrności ubogich, wszyscy życzą jej szczęśliwości w przyszłym stanie. Xżua Parmy, cesarzowa Marya Ludwika, przybyła do niej z powinszowaniem i obiadowała w kole familjnym z swą krewną.«

— Dnia 15 Listopada. —

Królestwo i ich familia powrócili wczoraj z Compiegne do St. Cloud.

Hr. Montessuy, sekretarz poselstwa francuzkiego w Berlinie, gdzie pełnił funkcyę sprawującego interesa, przybył tu z depeszami dla ministra spraw zagran.

Do Tulonu nadszedł rozkaz, aby uzbrojono 2 liniowe okręty *Ocean* i *Friedland*, które zastąpić mają w flocie inne 2 mniejsze okręty.

Z rozkazu króla, 1 z budujących się okrętów lin. ma otrzymać uazwę *Duperré* na cześć zmarłego przed kilku dniami admirała. Dla muzeum historycznego zamówiono już także posąg tegoż admirała wielkości naturalnej.

— Londyn 14 Listopada. —

Times oświadcza się w dzisiejszym numerze za 10 godzinną pracą w fabrykach, za jaką względy zdrowia i ludzkości przemawiają, i proponuje aby przemagającą fabrykacyi prawne położyć szranki. Wskazując stagnacyę interesów w powiatach fabrycznych, mówi ten dziennik, że gdzie bawełna i zboże są tak drogie, a zapasy towarów tak uagromadzone, potrzeba nakazuje ograniczenie fabrykacyi, do czego też w powiatach fabrycznych poczyniono kroki. Z Manchester dowiadujemy się, że przedsiębiorze bawełny w Oldham postanowili od przyszłego poniedziałku tylko 8 godzin na dzień kazać pracować. Rozumie się naturalnie, że płaca dzienna stósownie do czasu pracy się zmniejszy, a na taki przypadek ograniczanie teraz fabrykacyi na początku zimy, nie byłoby pocieszającym.

Zdjęcie postawionego niedawno posągu xięcia Wellingtona z jego terażniejszego miejsca: tryumfalnego łuku na pagórku ustawy, zdaje się, że nastąpiło rzeczywiście w skutku życzenia królowej. Gdzie ten mamutowy posąg — jak go żartem zwykle nazywają — postawiony zostanie, nie jest jeszcze rozstrzygnięciem; mówią o placu parady albo placu Waterloo.

Według dzienników angielskich, ludność Anglii pomnaża się corocznie o 250,000 dusz.

Powszechnie pochwalają tu postępek lorda Normanby, że się nie znajdował na pokojach w Tuileryach, gdy ciało dyplomatyczne przedstawiane było xięstwu Montpensier. Wiadomo, że aby nie obrazić dworu francuzkiego, upraszał on o prywatne u nich posłuchanie jako członków rodziny królewskiej, które mu też natychmiast i bardzo uprzejmie udzielone zostało.

— Madryt 10 Listopada. —

Sąd, do którego prokurator królewski z rozkazu ministrów wniósł sprawę posła francuzkiego o obelgi przeciwko dz. *Tiempo*, wydał następującą decyzję: »Ponieważ prokuratorowi królewskiemu, według rozporządzeń istnących pod względem druku, nie służy prawo oskarżyciela, przeto wniesione przez niego oskarżenie nie może być przyjęte.« Ta decyzya wprawila naturalnie ministrów w wielki kłopot, a posła francuzkiego wcale niezaspokoila. Ministrowie postanowili, jak slychać, appellować od tej decyzji do sądu najwyższego. Wiadomo, że według praw istnących, osoby, czujące się być obrażone przez jakie pismo publiczne, powinny same wystąpić jako oskarżyciele. Tylko w jedynym przypadku obrażenia obcych monarchów lub naczelników rządu, ma rząd prawo rozkazać prokuratorowi, aby tę rzecz zaskarżył.

Krół hiszpański zakupił ouegdaj w jednej z

ksiegarń tutejszych te numera dz. francuzkiego *Charvari*, w których znajdowały się artykuły przeciwko niemu i rodzinie jego wymierzone.

Przed kilku dniami król wysiadł z małżonką swoją nie daleko bramy del Sol z pojazdu, i oboje bardzo skromnie ubrani weszli do kawiarni Suigo i kazali sobie podać jakiegoś orzeźwiającego napoju. Trzeba wiedzieć, że kawiarnia hiszpańska napelnioua jest ciągle dymem tytoniowym, a furmani, rzemieślnicy i inne osoby z niższej klasy ludu zwykli tam przesiadywać obok grandów, jenerałów i elegancko ubranych dam. Nikt nie spostrzegł pary królewskiej, aż gdy oddaliła się, pozostawivszy pieniądze złoty za użyty napój.—Wczoraj po południu przechadzał się król z królową bez żadnej świty po bocznej alei Prado. Jak tylko ich poznauo, tłumy ludzi cisnęły się na około nich.

Posel portugalski w Madrycie został odwołany i przez hrabiego Thomar (Costa Cabral) zastąpiony.

— *Lisbona 8 Listopada.* —

Słychać, że rząd nasz zaciągnął w Paryżu pożyczkę 500,000 fr.

Parostatek hiszpański przywiózł tutejszemu posłowi hiszpańskiemu instrukcyę, według której ministerstw portugalskiemu ofiarowaną została pomoc z armii hiszpańskiej. Listy z Gallicyi mówią też już o zbliżaniu się wojska hiszpańskiego ku granicy portugalskiej.

Wskutku amnestyi hiszpańskiej przeszło sto wychodźców hiszpańskich odplynęło do Kadyzu.

— *Rzym 2 Listopada.* —

W interesie ogólnym Principe Conli stanął na czele towarzystwa zająć się mającego zakładaniem kolei żelaznych w Państwie Kościelnem, i wezwał całą ludność przez odezwę w 20,000 egzemplarzach wydrukowaną, wzywając do udziału w tem wielkiem przedsięwzięciu. Gdy koszta budowy wynosić mają 25 milionów skudów (przeszło 170 milionów złp.), wzywa Principe Conti z pomiędzy prawie 3 milionów ludności Państwa Kośc. 250,000 osób, aby każda wzięła po 1 akcyi na 100 skudów, w 20 ratach wypłacić się mających, akcyę, na którą w przeciągu 5 lat trwania budowy, nawet niezamożny oszczędzić zdoła.

— *Roveredo 1 Listopada.* —

Od kilku tygodni prawie ciągle padają tu deszcze, a od dnia 28go do 31 tak ulewne, że wszystkie rzeki wezbrały i wielkie w polach zrzadziły spustoszenia. Woda z pobliskich gór tak gwałtownie wpadła do naszego miasta, że w nocy z d. 29 na 30 na gwałt zadzwouiono, aby mieszkańców ze snu pobudzić.

— *Konstantynopol 4 Listopada.* —

Po niezwykłej w tej porze roku łagodnej temperaturze i pogodnem powietrzn, nastąpiły w przeszłym tygodniu gwałtowne i zimne wiatry północne, które sprowadziły bardzo dotkliwe zniżenie temperatury. Tak na m. Sródziemnem jak i Czarnem srożyły się mocne burze, które na niejaki czas przerwały wszelkie linie komunikacyjne.

— *Mexyk 29 Września.* —

Codziennie wykazuje się coraz bardziej niemożność Mexyku prowadzenia wojny z Stanami Zjed.; pomimo to nie widać tu skłonności do zawarcia pokoju. Santa-Anna odbył tu swój wjazd z dnia 14 b. m., w rocznicę istnienia niepodległości rzeczypospolitej meykańskiej, chcąc tym sposobem powrotowi swemu odjąć pozor osobistego tryumfu, aby uroczystości publiczne odbyły się nie dla niego samego. Nie przyjął on prezydentostwa; jenerał Salas stoi jeszcze na czele władzy wykonawczej, a Santa Anna zatrzymał tylko naczelne nad wojskiem dowództwo. Zajęty on jest całkiem uzbrojeniami wojennemi, niby dla dania oporu amerykańskiemu, rzeczywiscie zaś dla ustalenia swęj własnej władzy. Musi jednak ostrożnie postępować. Połączona dawniej z imieniem jego twoga, znikła zupełnie, i są może chwile, w których ma powód żalowania swego spokojnego schronienia na Hawannie. Brak pieniędzy jest naturalnie wielką dla niego krytycznością. Kościoły wezwane zostały do składania ofiar, użyto grózb i próśb, ale tylko z małym skutkiem. Bo duchowieństwo protestuje, opierając się na tem, że jego własność bez wyraźnego zezwolenia Papięza nie może być sprzedaną, i grozi z swojej strony, że jeżeli gwałtu użyją, kościoły pozamyka. W rządowym dzienniku miejscowym był nawet artykuł pobudzający niższe klasy do rabowania bogatych. Ale rząd jest za słaby; nie doświadczał nawet zwykłego w dawniejszych czasach wybiegu, przymuszonej pożyczki.

— *Boston 22 Października.* —

Skutkiem traktatu zawartego pomiędzy Stanami Zjed. a Indianami Winnebagoe, pokolenie to odstępuje na własność nni 1½ mil. morgów (akrów) ziemi, a do tego 2 do 3 milionów akrów, do których rościło sobie prawo polowania. Przez ten traktat, jakoteż przez dawniejszy zawarty przeszłej wiosny z pokoleniem indyjskiem Pottawatomie, wygaśł zupełnie tytuł prawny Indianów do gruntów w nowem państwie Jowa. Indyjanie ustąpić mają z odstąpionego kraju w przeciągu jednego roku, i zająć nową ojczyznę, przeznaczoną dla nich na zachód od rzeki Mississipi. Z ugodzonej summy szacunkowej znaczna część ma być użyta pod zwierzchnictwem prezydenta unii, na nauczanie Indianów, mianowicie sztuk i rzemiosł życia cywilizowanego.

Rozmaitości.

PODEJRZENIE.

(Powieść Henryka Kook'a, przełożona z francuzkiego.)

(Ciąg dalszy.)

LAURENCE.

Nim jednak, mówił dalej, zażadam od ciebie przyjaźni i zupełnego zaufania, raz jeszcze powtarzam ci, Maurycy, iż potrzebną jest koniecznie rzecz, ażeby ci się dał poznać. Jestem znale-

zaniem dzieckiem, to jest wychowanem z litości... z litości, najdowcipniej wyrachowanej, nie powiem wam, że szlachetnie, gdyż nie sądzę, ażeby kiedyś do tego celu zmierzała; widzicie jak dalece jestem szczerym choć nawet przez to mógłbym się okazać niewdzięcznym. Chciano mię usposobić do sądownictwa; uczyłem się długo, zdałem egzamina, gdy w tem jednego razu spostrzegłem się, że osoba dostarczająca mi pieniądze i wskazująca mi mój przyszły zawód, nie raczyła bynajmniej zająć się wykształceniem mego rozumu i serca; przekonałem się, że była obojętną na moje uniesienia i pieszczoty! a ja! z taką radością i odwagą poświęcałem się pracy, usiłując zwrócić uwagę na to i obudzić dumę ojcowską! Wtedy, mój Maurycy, zniechęcenie i rozpacz opanowały mię. Wystawiając się na wyrzuty tego, który nazywa się moim opiekunem... wyrzuty, które byłbym przyjął z radością... błogosławiąc je jako dowód jakiegoś zajęcia... mężne stawiając czoło wszystkiemu, cokolwiekby złąd wyniknąć mogło, wyrzekłem się pracy i z pilnego ucznia, stałem się szlifbrukiem w całym znaczeniu tego wyrazu. Codzieln miałem nadzieję, że przecie doczekam się wyrzutów osoby mianującej się moim ojcem... Przewidywałem wielką burzę, a może nawet i zupełne zerwanie... nic z tego wszystkiego nie nastąpiło. Co miesiąc regularnie wypłacano mi moje trzysta pięćdziesiąt franków, przy pierwszym zaś widzeniu się naszym, znalazłem go tak obojętnym na moje próżniactwo i zdrożności, ile nim był na mój los i okazywane mu przywiązanie.

Widząc to, zrobiłem znowu nowe postanowienie. Kiedy zarówno tak złe jak dobre było mi dozwolone, wybrałem pomiędzy tem a tem środek zgadzający się zupełnie z mojem usposobieniem. Zarzuciłem Batorę, Pothiera i Rogrona, i z całym upojeniem oddałem się Bethovenowi, Mozartowi i Rossiniemu, ubóstwiałem muzykę; lecz i to nowe bóstwo nie miało prawdziwego celu; nie czułem w sobie ani powołania artystowskiego, ani też talentu; poświęcałem zatem tyle tylko czasu muzyce, o ile mnie to bawiło, sądząc, że mi to wystarczy do zupełnego zajęcia... Lecz miałem dopiero lat dwadzieścia... znudziłem się więc prędko... zostałem wzorowym szlifbrukiem, kochanym do szaleństwa od kolegów, uwielbianym od nowicyuszów ćwiczących się w nauce marnowania pieniędzy w sposób przyjemny i poszukiwany od kobiet... od pewnego rodzaju kobiet..

Tym sposobem doszedłem aż do trzydziestu pięciu lat, nie załując przeszłości, nie kłopotając się o przyszłość... Mam długi... ogromne długi; lecz to mnie wcale nie martwi... nie mam z czego zapłacić; więcej mnie to dręczy, że mi się zaczyna gdzie niegdzie pokazywać siwe włosy. Mnóstwo głupców nazywa mi nie po nim; co do mnie, uważam się za człowieka, który chybił swego celu i nie dbam wcale o to co sobie głupcy gadają. Teraz, Maurycy, znasz mię dobrze, wiesz kto jest ten, który ofiaruje ci swoją przyjaźń i usługi... ten, któremu wszystkie szkoły i gimnazya dają, śmiejąc się, tytuł króla akademików! króla! w rodzaju Tribuleta, króla śmiałków, bezwątpienia mającego berło błaznów, zamiast królewskiego godła... z uśmiechem na ustach, ze zgryzotą w sercu!

Maurycy z Danielem spojrzeli na siebie wzajemnie, a to wejście zdawało się mówić:

A cóż, nie powiedziałem ci, że to oryginał.

Jakto! nic nie odpowiadasz, mój młody wierszalcyku! rzekł Laurence, nalewając mu ponczu.

Owszem przeciwnie, odpowiedź ci otwartością za otwartość, powiedział Maurycy. Każdego innego podobne zwierzenia mogłyby zastraszyć; co do mnie, widzę tylko w tem wszystkim dowód, że więcej może, aniżeli byś sam chciał wyznać, czujesz twoje istotne błędy. Człowiek nie ma żadnego prawa, mój panie, marnować życie od Boga dane dla tego jedynie, iż nie podobało się niemu dać mu przewodników obudzających w nim energię. Załuję cię, panie Laurence, i pragnę szczerze widzieć cię powracającego do wyobrażeń godniejszych ciebie... Wybacz, że w ten sposób przemawiam do ciebie... nie umiem kłamać... z tem wszystkim podobasz mi się takim, jakim jesteś, i przyjmuję twoją przyjaźń.

Laurence ostupiał na te wyrazy; wlepił w młodzińca wejście na wpół smutne, na wpół sztyderskie; potem uderzając go po ramieniu, rzekł z cicha i ze szczególnym wyrazem:

Rozumiesz jak dziecko mające u boku matkę i siostrę, mój Maurycy. Zresztą masz słusność, że się mnie lękasz i przyjmujesz moją pomoc, będąc ja ci może użyteczniejszym jak najroztropniejszy ojciec. Na niektóre lekarstwa, potrzebna jest trucizna... Bądź zatem spokojny, pokażę ci skały i nie popchnę cię w nie. Lecz otóż i pierwsza bije, rzekł dalej, chwytając Zelię w objęcia i podnosząc ją tak, że bez schylenia usta jego dotknęły ust młodej dziewczyny; pójdz moja Zelio, wyskoczmy kontredansa, włoż kapelusz... zapewne powóz na nas czeka na dole, uprzedziłem o tem jednego z chłopców w hotelu... No Daniele, wstańże, widzisz jak Lucyna się niecierpliwi! A ty, Albercie, kiedyż tam skończysz z tą fajką?

Wypalam już jedenastą, chciałbym skończyć na dwunastu.

Zostaw już na drugi raz to doświadczenie. Czyście wszyscy gotowi?

Ach! moje rękawiczki, zawołała Zelia.

Moja chustka! powiedziała Lucyna.

Dobrze! szukajcie, moje aniołki, nie spieszcie się. Do licha, nicz nic nie brakuje do waszej pięknej toalety! Wydarłybyscie mi oczy, gdybym to ja do tego się przyczynił! Macież już wszystko, czy pogasić świece?

Dobrze... no, to teraz spiesznie na zabawę.

(D. c. n.)

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 30 Listopada do dnia 1 Grudnia.

Bankowski Onufry, z Galicyi; -- Luk, Bogomołoff kurjer ces. ros., Orłowski Józef, Gordon Karol ob., Chmielnicki Wojciech, Frycz Józef ob. Hrebenda Piotr, Piątkowski Jan, Rotkiewicz Antoni, Zalasowski Maxymilian, z Polski; -- Passel Bartłomiej, Maszewski Anastazy ob., z Pruss.

Wyjechali z Krakowa.

Smukowski Antoni, Folnesies Józef, Bogomołoff kurjer ces. ros., do Galicyi; -- Borkowski Stanisław hr. z żoną Adellą, do Polski; -- Motmorency hr., Funke porucznik ces. austr., Steinmetz Adolf, Secur major ces. austr., do Pruss.